

Sygnatura akt XIV Ua 7/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia, 22 kwietnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Joanna Gronowska (spr.)

Sędziowie: SSO Renata Gdowska

SSO Anna Szkandera

Protokolant: sekretarz sądowy E. O.

po rozpoznaniu w dniu 22 kwietnia 2013 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy M. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o zasiłek pogrzebowy

na skutek apelacji wniesionej przez odwołującą M. B.

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy-Żoliborza w W. VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 listopada 2012 sygnatura akt VII U 36/11

oddala apelację

/-/ SSO R. Gdowska /-/ SSO J. Gronowska /-/ SSO A. Szkandera

Sygn. akt XIV Ua 7/13

UZASADNIENIE

M. B. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z dnia 20 grudnia 2010 r. nr (...), znak: (...) (...) - (...) odmawiającej M. B. prawa do zasiłku pogrzebowego po zmarłej w dniu 11 stycznia 2010 r. Z. B..

W uzasadnieniu odwołania M. B. podniosła, że zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił jej wypłaty zasiłku pogrzebowego z tytułu pokrycia przez nią części kosztów pogrzebu jej babki Z. B. zmarłej dnia 11 listopada 2010 r. pobierającej do dnia śmierci emeryturę. Odwołująca wskazała, że uzasadniając swą decyzję Zakład zakwestionował fakt złożenia przez nią notarialnie poświadczonych kopii dokumentów potwierdzających zgon jej babki oraz pokrewieństwo skarżącej ze zmarłą jak również brak załączenia rachunków dokumentujących koszty pogrzebu Z. B. poniesione przez W. B.. Zdaniem M. B. notariusz jest osobą zaufania publicznego prawnie umocowaną do wykonywania poświadczonych kopii dokumentów dlatego też biorąc pod uwagę art. 244 § 1 KPC, potwierdzone przez notariusza dokumenty winny być traktowane na równi z oryginałami. Ponadto na wezwanie organu do złożenia przez skarżącą rachunków W. B. dwukrotnie oświadczyła, że nie ma możliwości dostarczenia rachunków osób trzecich i

wobec tego zwróciła się do ZUS o przedłużenie terminu wypłaty zasiłku pogrzebowego do dnia złożenia wniosku o zasiłek wraz z rachunkami przez W. B.. (a.s. k 1)

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie podnosząc, iż zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do zasiłku pogrzebowego jest uzależnione od złożenia określonych oryginalnych dokumentów. Z uwagi na fakt, że odwołująca nie przedłożyła oryginalnych rachunków poniesionych kosztów pogrzebu, ani dokumentów z Urzędu Stanu Cywilnego brak jest podstaw do ustalenia prawa do zasiłku pogrzebowego, gdyż nie można ustalić w jakiej części koszty pogrzebu zostały poniesione przez poszczególne osoby oraz stwierdzić stopnia pokrewieństwa. (a.s. k 2)

Wyrokiem z dnia 29 listopada 2012 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Ż. VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Orzeczenie to zapadło w oparciu o następujące ustalenia Sądu Rejonowego:

W dniu 21 października 2010r. M. B. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. wniosek o wypłatę zasiłku pogrzebowego po zmarłej 11 listopada 2010r. Z. B.. Odwołująca wskazała, że zmarła była jej babką, która pobierała emeryturę (a.r. k 21) oraz oświadczyła, że pokryła koszty pogrzebu w części, natomiast pozostałe koszty zostały pokryte przez W. B.. Do wniosku M. B. załączyła notarialnie poświadczony kopie faktury VAT nr (...) z dnia 20 sierpnia 2010r., zaświadczenie proboszcza oraz kopię amerykańskiego aktu zgonu A. K. z domu B.. Ponadto skarżąca wskazała, że pogrzeb odbył się w dniu 20 sierpnia 2010r., a rachunki nie były nigdzie przedstawione do refundacji.

Organ w piśmie z dnia 26 października 2010r. poinformował odwołującą, jakie dokumenty są wymagane do przyznania zasiłku pogrzebowego oraz poprosił ją o przedłożenie skróconego odpisu polskiego aktu zgonu, oryginalnych rachunków poniesionych kosztów pogrzebu, dokumentów potwierdzających pokrewieństwo. Ponadto organ rentowy poprosił o przedłożenie rachunków poniesionych kosztów przez W. B. w celu proporcjonalnego w stosunku do poniesionych kosztów podziału kwoty zasiłku pogrzebowego. (pismo, a.r. k 9)

W piśmie z dnia 9 listopada 2010r. M. B. oświadczyła, że nie posiada i nie jest w stanie dostarczyć rachunków należących do osoby trzeciej (pismo, a.r. k 11)

Decyzją z dnia 20 grudnia 2010r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. Wydział Zasiłków odmówił odwołującej prawa i wypłaty zasiłku pogrzebowego po zmarłej w dniu 11 stycznia 2010r. Z. B.. W uzasadnieniu organ podniósł, że w celu ustalenia prawa i wypłaty zasiłku przyjmowane są wyłącznie oryginały dokumentów, a dotyczy to zarówno skróconego aktu zgonu jak i rachunków poniesionych kosztów pogrzebu. (decyzja, a.r. k 1)

Decyzją z dnia 14 stycznia 2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. Wydział Zasiłków odmówił W. B. prawa i wypłaty zasiłku pogrzebowego po zmarłej w dniu 11 stycznia 2010r. Z. B.. W uzasadnieniu organ podniósł, że w celu ustalenia prawa i wypłaty zasiłku przyjmowane są wyłącznie oryginały dokumentów, a dotyczy to zarówno skróconego aktu zgonu jak i rachunków poniesionych kosztów pogrzebu. Organ ustalił, że brak jest podstaw do ustalenia prawa do zasiłku pogrzebowego w związku z faktem, że W. B. nie przedłożył oryginałów rachunków poniesionych kosztów, oryginałów dokumentów z Urzędu Stanu Cywilnego oraz wniosku o wypłatę zasiłku pogrzebowego. (decyzja, a.s. k 45)

Odwołująca na rozprawie w dniu 18 listopada 2011r. zeznała, że wie o kosztach, jakie poniosła i że jest to koszt faktycznego pochówku. M. B. stwierdziła również, że zapłaciła księdzu i grabarzowi na potwierdzenie czego załączyła faktury. Ponadto nie posiada wiedzy jakie koszty poniosła ubezpieczalnia amerykańska oraz jej wuj, natomiast wie, że ubiegał się on o zasiłek pogrzebowy po Z. B. w polskim Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, lecz nie wie w jakim oddziale. (a.s. k 28-29)

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o znajdujące się w aktach sprawy dokumenty, załączone akta ZUS oraz zeznania odwołującej.

Zdaniem Sądu Rejonowego odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie i jako takie podlegało oddaleniu w całości. Sąd Rejonowy wskazał, iż art. 1 Kodeksu postępowania cywilnego zawiera definicję „sprawy cywilnej” i stanowi, że Kodeks postępowania cywilnego normuje postępowanie sądowe w sprawach ze stosunków z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy, jak również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz w innych sprawach, do których przepisy tego Kodeksu stosuje się z mocy ustaw szczególnych (sprawy cywilne). W myśl wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2009r. sygn. akt I UK 189/09 od momentu wniesienia odwołania od decyzji organu rentowego rozpoznana sprawa staje się sprawą cywilną podlegającą rozstrzygnięciu wedle reguł procesowych wynikających z Kodeksu postępowania cywilnego; zasadność odwołania ocenia się natomiast na podstawie właściwych przepisów prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania za wyjątkiem takich wad, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego. Zatem sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozpoznawane przez sądy powszechne są sprawami cywilnymi i mają do nich zastosowanie naczelnne zasady postępowania cywilnego, w tym zasada kontrydiktoryjności.

Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z art. 77 ust. 1. zasiłek pogrzebowy przysługuje w razie śmierci:

- 1) ubezpieczonego;
- 2) osoby pobierającej emeryturę lub rentę;
- 3) osoby, która w dniu śmierci nie miała ustalonego prawa do emerytury lub renty, lecz spełniała warunki do jej uzyskania i pobierania;
- 4) członka rodziny osoby wymienionej w pkt 1 i 2. oraz zgodnie z art. 78 ust.1, 2 i 3 zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu, pracodawcy, domowi pomocy społecznej, gminie, powiatowi, osobie prawnej kościoła lub związku wyznaniowego, jeżeli pokryły koszty pogrzebu, a w razie poniesienia kosztów pogrzebu przez więcej niż jedną osobę lub podmiot, o którym mowa w ust. 2, zasiłek pogrzebowy ulega podziałowi między te osoby lub podmioty - proporcjonalnie do poniesionych kosztów pogrzebu.

Ponadto Sąd Rejonowy powołał się na rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. 237, poz. 1412), które reguluje szczegółowe zasady dotyczące przyznawania zasiłku pogrzebowego. Na mocy przepisu § 16 pkt. 2 w/w rozporządzenia do wniosku o zasiłek pogrzebowy powinny być dołączone między innymi rachunki poniesionych kosztów pogrzebu, a jeżeli rachunki zostały złożone w banku - kopie rachunków, potwierdzone przez bank za zgodność z oryginałem.

Sąd Rejonowy uznał, iż odwołująca miała obowiązek załączyć do wniosku o wypłatę zasiłku pogrzebowego rachunki kosztów pogrzebu, czego nie uczyniła. Poświadczony notarialnie odpis nie spełniał tego warunku, a odwołująca błędnie powołała się na przepis art. 244 § 1 k.p.c., albowiem przepis ten stanowi, że dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast dokument prywatny jak wskazał Sąd Rejonowy stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 k.p.c.). Faktycznie czynności notarialne, dokonane przez notariusza zgodnie z prawem, mają charakter dokumentu urzędowego co dotyczy się również poświadczenia przez notariusza zgodności odpisu, wyciągu lub kopii z okazanym dokumentem (art. 2 § 2 oraz art. 96 ustawy z dnia 14 lutego 1991r. Prawo o notariacie). Jednakże w opinii Sądu Rejonowego nie zmienia to charakteru poświadczonego przez notariusza dokumentu, który jeżeli nie został sporządzony w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania to nadal pozostaje dokumentem prywatnym w myśl art. 245 k.p.c. Zatem w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy uznał, że załączone przez odwołującą rachunki poniesionych kosztów pogrzebu (faktura VAT oraz rachunek wystawiony przez proboszcza) stanowią dokumenty prywatne i nie zmienia tego charakteru poświadczenie ich kopii za zgodność z oryginałem przez notariusza, którego poświadczenie ma charakter dokumentu urzędowego.

Apelację od orzeczenia Sądu Rejonowego wniosła M. B..

Powódka zaskarżyła wyrok w całości i wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powódki kwoty 6395,70 zł wraz z należnymi odsetkami za zwłokę (od dnia wydania przez ZUS decyzji odmownej tj. 20.12.2010r. do dnia zapłaty), obciążenie Pozwanego kosztami sądowymi według norm przepisanych oraz zwrot kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

1) naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 96 i art. 2 Prawa o notariacie (Dz.U. 2008 nr 189, poz. 1158) oraz art. 244 § 1 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy w pełni podziela ustalenia Sądu I instancji odnośnie stanu faktycznego, a także jego ocenę prawną i przyjmuje je za swoje.

W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, iż odwołująca M. B. w dniu 21 października 2010r. złożyła wniosek o wypłatę zasiłku pogrzebowego po zmarłej w dniu 11 stycznia 2010r. B. Z. do wniosku załączając potwierdzone notarialnie następujące kopie dokumentów: kopia dowodu osobistego, zaświadczenie z dnia 24.05.2010r. Konsula Generalnego RP w N., decyzji Prezydenta Miasta C., kopia rachunku wystawionego przez Zarząd Cmentarza, kopia faktury VAT nr (...), kopia odpisu skróconego aktu zgonu dotyczący A. B. oraz kopie dokumentów wraz z tłumaczeniami dotyczących potwierdzenia zgonu Z. B.. (a.r. k 1-20)

W myśl § 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. 237, poz. 1412) do wniosku o zasiłek pogrzebowy powinny być dołączone:

- 1) odpis skrócony aktu zgonu albo odpis zupełny aktu urodzenia dziecka z adnotacją, że dziecko urodziło się martwe;
- 2) ***rachunki poniesionych kosztów pogrzebu, a jeżeli rachunki zostały złożone w banku - kopie rachunków, potwierdzone przez bank za zgodność z oryginałem;***
- 3) dokumenty potwierdzające pokrewieństwo lub powinowactwo zgłaszającego wniosek z osobą zmarłą albo dokument potwierdzający umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej;
- 4) zaświadczenie płatnika składek o podleganiu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym;
- 5) oświadczenie o pokryciu kosztów pogrzebu w całości lub w części;
- 6) oświadczenie o niepobraniu zasiłku pogrzebowego z innego tytułu;
- 7) dokument stwierdzający prawo zmarłego do świadczenia, jeżeli świadczenie to było wypłacane przez inny organ rentowy;
- 8) informację o numerze posiadanego rachunku bankowego, jeżeli wypłata zasiłku ma być dokonana na rachunek bankowy.

Zatem słusznie Sąd Rejonowy wskazał, że odwołująca niewątpliwie miała obowiązek załączyć do wniosku o wypłatę zasiłku pogrzebowego oryginalne rachunki kosztów pogrzebu, a nie tak jak uczyniła notarialnie poświadczone ich odpisy.

Zarzut naruszenia art. 244 § 1 k.p.c., stanowiący, że dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone jest niezasadny, ponieważ jak wyjaśnił już Sąd Rejonowy w uzasadnieniu

zaskarżonego wyroku artykuł ten odnosi się do dokumentów urzędowych, a nie do dokumentów prywatnych jakimi niewątpliwie są kserokopie rachunków poświadczane przez notariusza.

Formalna moc dowodowa dokumentu prywatnego wyraża się w tym, że zawarte w nim oświadczenie pochodzi od osoby, która złożyła podpis na dokumencie, jednakże nie rozciąga się ona na okoliczności towarzyszące złożeniu oświadczenia. Nie przesądza ona sama przez się o mocy materialnej dokumentu (kwestii jego ważności, skuteczności, a także prawdziwości). Dokument prywatny nie jest więc dowodem rzeczywistego stanu rzeczy za czym przemawia postanowienie NSA z dnia 21.10.2010r. sygn. II OZ 1058/10.

Niewątpliwie czynności notarialne, dokonane przez notariusza zgodnie z prawem, mają charakter dokumentu urzędowego w rozumieniu przepisów art. 244 k.p.c., jednakże sam fakt poświadczania notarialnego kserokopii załączonych dokumentów prywatnych nie wpływa na zmianę charakteru tych dokumentów i nie pozwala na uznanie ich za dokumenty urzędowe.

W uzasadnieniu apelacji odwołująca podniosła również, że oryginały wymaganych dokumentów zostały okazane sądowi, jednak w aktach sprawy znajduje się jedynie informacja, że M. B. okazała oryginał aktu zgonu (a.s. k 28), a nie oryginał rachunków potwierdzających poniesienie przez nią kosztów pogrzebu.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia Sądu Rejonowego. Z zebranego w toku postępowania materiału dowodowego jasno wynika, że zmarła Z. B. pobierała emeryturę, jednak dołączone do wniosku o zasiłek pogrzebowy notarialnie poświadczone kopie dokumentów nie mogą stanowić podstawy do przyznania prawa i wypłaty świadczenia, gdyż nadal posiadają charakter dokumentów prywatnych. Sąd I instancji słusznie zatem wywiódł, że odwołująca wraz z wnioskiem o zasiłek pogrzebowy winna była złożyć wszelkie rachunki poniesionych kosztów pogrzebu w oryginale.

Uwzględniając powyższe Sąd ustalił ponad wszelką wątpliwość, iż zaskarżona decyzja organu rentowego z dnia 20 grudnia 2010r. została wydana zgodnie z przepisami prawa i jest w pełni uzasadniona.

Mając powyższe względy na uwadze, zgodnie z art. 385 k.p.c. Sąd oddalił apelację w całości.

/-/ R. Gdowska /-/ J. Gronowska /-/ A. Szkandera